

Sygn. akt IV P 274/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy- Sąd Pracy w B. Wydział IV Pracy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Beata Grabiszewska
Protokolant:	Wiesława Rudzka

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2016 roku w Bełchatowie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. B.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna w B. Oddział Kopalnia (...) w R.

o ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach i wydanie świadectwa pracy w szczególnych warunkach

1. oddała powództwo:

2. zasądza od powoda J. B. na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna w B. Oddział Kopalnia (...) w R. kwotę 60,00 zł /sześćdziesiąt złotych/ tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV P 274/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 września 2015 roku, skierowanym przeciwko (...) S.A. w B. Oddział Kopalnia (...) w R., powód J. B., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o ustalenie, że w okresach: od 20 maja 1983 roku do 23 października 1983 roku, od 15 listopada 1985 roku do 30 lipca 1994 roku i od 1 marca 2004 roku do 14 stycznia 2007 roku świadczył pracę w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach. Powód wniósł także o nakazanie pozwanemu pracodawcy, by wydał powodowi świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach w ww. wymienionych okresach. Nadto powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podał, że we wskazanych okresach pracował w szczególnych warunkach, a stanowisko pozwanego, jakoby powód nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach jest błędne, bowiem nie decyduje o tym nazwa stanowiska pracy, a rodzaj wykonywanych prac.

Interes prawny w żądanym ustaleniu powód opierał na normie art. 189 kpc, a uzasadniał potrzebą ustalenia rzeczywistej treści łączącego strony postępowania stosunku pracy.

W odpowiedzi na pozew z dnia 12 października 2015 roku pełnomocnik pozwanego pracodawcy wniósł o oddalenie powództwa

i zasądzenie kosztów procesu podnosząc w uzasadnieniu, że powód nie posiada interesu prawnego w ustaleniu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. W tym zakresie odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazując, że żądanie ustalenia wykonywania pracy w warunkach szczególnych do celów ubezpieczeniowych podlega oddaleniu z braku interesu prawnego. Postępowanie w tym przedmiocie należy bowiem do właściwości organów rentowych.

Pełnomocnik pozwanego podnosił także, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie z przyczyn merytorycznych, bowiem z dokumentacji zgromadzonej przez pracodawcę wynika, że powód w okresach: od 20.05.1983 roku do 23.10.1983 roku i od 15.11.1985 roku do 30.07.1994 roku nie wykonywał pracy górniczej na odkrywce stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na rozprawie strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. B. jest pracownikiem pozwanego (...) Górnictwo i (...) S.A. w B. Oddział Kopalnia (...) w R. od 20 maja 1983 roku. Pracuje na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej w pełnym wymiarze czasu pracy.

(okoliczności bezsporne)

W dniu 8 lutego 2013 roku Komisja Weryfikacyjna, działająca w pozwanym zakładzie pracy, odmówiła uznania powodowi okresów pracy: od 20.05.1983 roku do 23.10.1983 roku i od 15.11.1985 roku do 30.07.1994 roku jako okresów pracy górniczej wskazując, że w wymienionych okresach J. B. nie wykonywał pracy górniczej na odkrywce stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: protokół Komisji Weryfikacyjnej - k. 7-8)

J. B. ukończył 51 lat. Ustalenia, że w okresach od 20.05.1983 roku do 23.10.1983 roku i od 15.11.1985 roku do 30.07.1994 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach dochodzi w celu uzyskania prawa do emerytury górniczej, która przysługuje od ukończenia 50. roku życia. Uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia umożliwiłoby powodowi przejście na emeryturę w 2016 roku. Powyższe ustalenie nie jest mu potrzebne do żadnych innych celów.

(dowód: zeznania powoda – nagranie z dnia 18.02.2016r., od 00:09:14 do 00:14:30, protokół elektroniczny – k. 28)

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający dla potrzeb wydania orzeczenia w sprawie.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest nieuzasadnione.

Wytoczenie powództwa o ustalenie zatrudnienia w szczególnych warunkach opiera się na przepisie art. 189 kpc, ograniczającym zakres tego żądania do ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa oraz uzależniającym jego uwzględnienie od istnienia interesu prawnego. Decydujące znaczenie należy przypisać interesowi prawnemu, gdyż bez jego istnienia nie jest możliwe ustalenie prawa lub stosunku prawnego. W piśmiennictwie przyjmuje się, że interes prawny, to interes dotyczący szeroko rozumianych praw i stosunków prawnych, który z reguły występuje wtedy, gdy istnieje niepewność tego prawa lub stosunku prawnego, wynikająca z przewidywanego lub uzewnętrznionego ich kwestionowania (por. T. R.: Interes prawny w procesie i w postępowaniu nieprocesowym, W. 1971 rok, s. 22).

Powszechnie przyjmuje się, że powód nie ma interesu prawnego w domaganiu się ustalenia, jeżeli może osiągnąć ochronę swych praw

w drodze wytoczenia powództwa o świadczenie lub o ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 roku, w sprawie sygn. akt II CKN 201/97, R.Pr. 1998, z. 2, s.66, z dnia 21 lipca 1999 roku w sprawie sygn. akt I PKN 173/99, OSNAPiUS 2000, nr 20, poz. 747, uchwałę z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie III PZP 19/87, OSNCP 1988, nr 10, poz. 132).

Z reguły istnienie takiego interesu pracownik wykaże wówczas, gdy ustalenie określonego stosunku prawnego lub prawa konieczne mu będzie do celów pracowniczych. Inaczej sytuacja przedstawia się, gdy pracownik żąda określonego ustalenia przez sąd pracy dla celów ubezpieczenia społecznego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1978 roku w sprawie sygn. akt V UZP 5/78, OSNCP 1977, z 1, poz. 1, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 1979 roku w sprawie sygn. akt III PZP 17/78, OSNCP 1979, z. 7-8, poz. 143).

Całe postępowanie dotyczące ustalenia prawa do świadczeń emerytalno-rentowych z ubezpieczenia społecznego należy do właściwości organów rentowych, zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., I UK 245/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 57). Organ rentowy samodzielnie ocenia w postępowaniu dotyczącym tych świadczeń przesłanki uprawniające do nabycia prawa do emerytury. Pracownik w celu uzyskania tych świadczeń składa wnioski do właściwego organu wraz z koniecznymi dowodami wskazującymi zasadność tego wniosku. Pogląd ten znajduje odzwierciedlenie w ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 1978 roku w sprawie sygn. akt V UZP 5/78, OSNCP 1977, z 1, poz. 1, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 1979 roku w sprawie sygn. akt III PZP 17/78, OSNCP 1979, z. 7-8, poz. 143).

W uchwale z dnia 17 czerwca 1987 roku w sprawie sygn. akt III PZP 19/87 (OSNC 1988, z. 10, poz. 132) Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że pracownik nie ma interesu prawnego w dochodzeniu przed sądem pracy ustalenia zatrudnienia go w warunkach szczególnych, skoro okoliczność ta ma być przedmiotem samodzielnych ustaleń organu rentowego. Roszczenie pracownika przeciwko zakładowi pracy podlega oddaleniu z braku interesu prawnego. Podobne stanowisko Sąd Najwyższy zajął w wyroku z dnia 3 listopada 1994 roku w sprawie sygn. akt I PZP 45/94 (OSNP 1995, z. 6, poz. 74).

Nadto postępowanie sądowe o ustalenie nie może być środkiem do uzyskania dowodów w innym postępowaniu, w tym rentowym i emerytalnym.

Dotychczasowe stanowisko Sądu Najwyższego znajduje potwierdzenie w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2012 roku w sprawie I PK 108/11 (opubl. L.), w którym Sąd Najwyższy wskazał, że „kwalfikacja określonej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach dla celów emerytalno-rentowych może być dokonywana wyłącznie w postępowaniu przed organem rentowym w sprawie o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych (ewentualnie w postępowaniu sądowym wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego), zatem pracownik wytaczający w tej materii przed sądem pracy powództwo o ustalenie nie wykazuje w ogóle interesu prawnego w rozumieniu art. 189 KPC, niezależnie od tego przeciwko komu (pracodawcy, czy organowi rentowemu) skierował pozew”.

Pracownik nie jest pozbawiony ochrony prawnej. Decyzja odmawiająca ubezpieczonemu prawa do świadczenia emerytalnego (na przykład z powodu nieuwzględnienia okresów jego zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach) podlega weryfikacji w postępowaniu odwoławczym przed sądem powszechnym (sądem ubezpieczeń społecznych).

Sąd Rejonowy, dzielając przytoczone stanowisko Sądu Najwyższego, uznał, iż powód nie ma interesu prawnego w ustaleniu zatrudnienia

w szczególnych warunkach. Ustalenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach dla celów emerytalno-rentowych może być dokonywane wyłącznie w postępowaniu przed organem rentowym w sprawie o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych (ewentualnie w postępowaniu sądowym wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego).

Powód J. B., wnosił o ustalenie, że w okresach: od 20 maja 1983 roku do 23 października 1983 roku, od 15 listopada 1985 roku do 30 lipca 1994 roku i od 1 marca 2004 roku do 14 stycznia 2007 roku świadczył pracę w pełnym wymiarze w szczególnych warunkach. W toku rozprawy wskazał, że ostatni z wymienionych okresów nie jest okresem spornym. Równocześnie powód zeznał, że ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach, dochodzi w celu uzyskania prawa do emerytury górniczej, która przysługuje od ukończenia 50. roku życia. Podał również, że uzyskanie pozytywnego rozstrzygnięcia umożliwiłoby mu przejście na emeryturę w 2016 roku. Nie wskazywał żadnych innych celów, do których chciałaby wykorzystać ww. ustalenie.

Reasumując, powód dochodził w istocie ustalenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach wyłącznie dla celów uzyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego, dlatego też nie posiada interesu prawnego w żądanym ustaleniu. Kwalifikacja określonej pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach dla celów emerytalno-rentowych może być dokonywana wyłącznie w postępowaniu przed organem rentowym w sprawie o przyznanie świadczenia z ubezpieczeń społecznych, ewentualnie w postępowaniu sądowym wywołanym wniesieniem odwołania od decyzji organu rentowego.

Zgodnie z jednolitym orzecnictwem postępowanie przed sądem nie może służyć gromadzeniu dowodów, które miałyby być w przyszłości wykorzystane w innym postępowaniu. Z akt sprawy wynika, że zamiarem strony powodowej było uzyskanie w niniejszej sprawie orzeczenia, które miałyby być wykorzystane w postępowaniu przed organem rentowym.

Wobec braku istnienia interesu prawnego po stronie powoda Sąd Rejonowy nie rozstrzygał merytorycznie sprawy, bowiem o oddaleniu powództwa zadecydowały względy procesowe. Z tego też względu Sąd oddalił wnioski stron postępowania o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania, Sąd orzekł, jak w sentencji.

O kosztach procesu orzekł na podstawie art. 98 kpc, wyrażającego zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, ustalając ich wysokość na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity - Dz.U.2013.poz. 490 ze zm.).